

Leidraad

Masterclass Gerodontologie

Bij- en nascholing voor
Tandartsen, mondhygiënisten en tandprotheticipers
werkzaam in of affiniteit met de gerodontologie

Programma 2019

umcg

MASTERCLASS – dag 1

Datum: vrijdag 1 februari 2019

Thema's

- I. Introductie Masterclass / Inleiding Gerodontologie
- II. Oud worden en oud zijn/ ouderdomsziekten

Programma

- 09.30-10.00 Ontvangst (Panoramazaal)
- 10.00-10.10 Welkom / Kennismaking / opzet Masterclass - Dr J. Tams
- 10.30-12.00 Voordracht I - Dr A.R. Hoeksema, tandarts geriatrie & verpleeghuistandarts, Dr A. Visser, tandarts geriatrie & tandarts MFP

- 12.00-13.00 Lunch (Grand Café UMCG)

- 13.15-14.30 Vervolg Voordracht I en bespreking casuïstiek
- 14.30-15.30 Voordracht II - Drs S. Festen, internist ouderengeneeskunde (UMCG)

- 15.30-15.45 Pauze

- 15.45-16.45 Voordracht II (vervolg)
- 16.45-17.00 Discussie n.a.v. voordrachten - evaluatie
- 17.00-17.30 Borrel en gezellig napraten

Locatie

UMCG, Panoramazaal (4^e etage)

Voordracht I

Vergrijzing is een veelbesproken item in de media en de literatuur. Maar waar hebben we het eigenlijk precies over. En wat betekent dit voor de tandheelkundige zorgprofessional. Hoe zijn de demografische ontwikkelingen? Wat zijn de toekomst verwachtingen m.b.t. ouderenzorg. Hoe zorgen wij dat onze praktijken klaar zijn voor een toename van kwetsbare ouderen? Hoe organiseren wij de mondzorg voor ouderen? Wat is geriatrische tandheelkunde? Wat zien wij in de thuissituatie en in verpleeghuizen? Levensloop bestendig plannen. Welke overwegingen nemen we bij het opstellen van een behandelplan? Wat is anders in deze planning in vergelijking met het opstellen van een plan voor een gezonde jongere? Belang van mondzorg voor ouderen.

Voordracht II

Kwetsbaarheid, veroudering, meest voorkomende ouderdomsziekten, cognitieve en geheugen stoornissen. Quality of life en zorgafhankelijkheid van kwetsbare ouderen. Medische en psychosociale problematiek bij ouderen.

MASTERCLASS – dag 2

Datum: vrijdag 5 april 2019

Thema's

- I. II. Dilemma's in de mondzorg voor ouderen
- II. De droge mond.
- III. Relaties tussen algemene gezondheid en mondgezondheid
- IV. Do's en dont's in de gerodontologie.
- V. Financiële aspecten rondom de mondzorg voor ouderen

Programma

- 09.30-10.00 Ontvangst (Panoramazaal)
- 10.00-12.00 Voordracht I – Dr G.J. van der Putten, specialist ouderengeneeskunde, SBT VU Amsterdam

- 12.10-13.10 Lunch (Grand Café UMCG)

- 13.15 -14.00 Bespreking casuïstiek
- 14.00- 14.20 Voordracht II- Dr A. Visser, tandarts geriatrie & tandarts geriatrie
- 14.20 -15.10 Voordracht III– Dr A.R.Hoeksema, tandarts Geriatrie

- 15.10- 15.30 Pauze

- 15.30-16.30 Voordracht IV – Dr W. Nesse, kaakchirurg (Assen)

- 16.30-17.15 Voordracht V – Dr A.R. Hoeksema, tandarts geriatrie
- 17.15-17.30 Discussie - evaluatie
- 17.30-18.00 Borrel en gezellig napraten

Locatie

UMCG, Panoramazaal (4^e etage)

Voordracht I - Kwetsbare ouderen thuis en in het verpleeghuis en in de thuissituatie. Mondzorg door de ogen van de specialisten ouderengeneeskunde. Is een slechte mondgezondheid bij ouderen een geriatrische reus? Welke systemen hangen daarmee samen. Wat zijn geriatrische reuzen? Werken als verpleeghuisarts (intakes, zorg leveren, waar houdt de zorg op? (ethiek). Hoe kunnen we de contacten tussen tandartsen en artsen verbeteren? Hoe beoordelen we dementie en delier. Wanneer krijg je "Wlz" status?

Voordracht II - Xerostomie; Oorzaak, gevolg en symptomatische behandeling.

Voordracht III -Do's en don'ts in de gerodontologie. Welke praktische zaken loop je tegenaan en hoe kun je die oplossen als je zorg levert en een zorgstructuur wilt neerzetten in verpleeghuizen, in de thuiszorg en algemene praktijk.

Voordracht IV -Interacties algemene gezondheid en mondgezondheid. Wat zijn de risico's bij parodontaal verval en een slechte mondgezondheid en hoe kwantificeer je parodontaal verval??

Voordracht V- Organisatie en financiering van de (mond) zorg. Regeling Bijzondere Tandheelkunde. Algemene praktijk, thuissituatie en instellingen.

MASTERCLASS – dag 3

Datum: vrijdag 7 juni 2019

Thema's

- I. Neurodegeneratieve aandoeningen
- II. Implantologie en prothetiek bij kwetsbare ouderen: Chirurgische aspecten
- III. Implantologie en prothetiek bij kwetsbare ouderen: Casuïstiek, nazorg en prothetische aspecten
- IV. Geneesmiddelen gebruik bij ouderen.

Programma

- 09.30-10.00 Ontvangst (Panoramazaal)
- 10.00-12.00 Voordracht I - Drs J.J. de Vries, neuroloog, afd. Neurologie, UMCG

- 12.00-13.00 Lunch (Grand Café UMCG)

- 13.00-14.15 Bespreking casuïstiek
- 14.15-15.15 Voordracht II – Prof. dr G.M. Raghoobar, hoogleraar Implantologie, UMCG
- 15.15-16.00 Voordracht III – Dr C. Stellingsma, tandarts MFP UMCG

- 16.00-16.15 Pauze

- 16.15-17.00 Voordracht IV – Prof. dr A. Vissink, kaakchirurg, hoogleraar oral medicin UMCG
- 17.00-17.30 Discussie – evaluatie
- 17.30-18.00 Borrel en gezellig napraten

Locatie

UMCG, Panoramazaal (4^e etage)

Voordracht I

Neurodegeneratieve aandoeningen. Het dementieel syndroom; oorzaken en gevolg (ziekteverloop). Inzicht in hersenfuncties/ neurologische aandoeningen –problematiek geriatrische patiënten. CVA. Parkinson; Beweging en bewegingsstoornissen van ouderen.

Voordracht II

Orale functieproblematiek geriatrische patiënten. Implantologie: indicatiestelling en contra-indicaties implantologie in de gecompromitteerde patiënten (behandelbaarheid, narcose risico's, bisphosfonaten, leeftijd, lage kaak, hoge kaak, periimplantitis.)

Voordracht III

Ervaring met prothetiek op implanataten bij ouderen. Zorg en nazorg voor patiënten met implantaten. Keuze voor diverse suprastructuren. Overleving van implantaten en peri-implantaire gezondheid – ook op hoge(re) leeftijd mogelijk. Oplossen van praktische problemen, waaronder problemen met verschillende soorten implantaatsystemen.

Voordracht IV

Veel gebruikte medicatie bij ouderen. Wat is het wat doet het. Tandheelkundige implicaties. Interacties met veel in de tandheilkunde gebruikte medicatie.

MASTERCLASS – dag 4

Datum: vrijdag 13 september 2019

Thema's

- I. Risico's van tandheelkundige behandeling. Bloed en bloederige ingrepen
- II. Ethische dilemma's in de praktijk

Programma

- 09.30-10.00 Ontvangst (Panoramazaal)
- 10.00- 12.10 Voordracht I – Mw dr M. Piersma, internist en hoofd medische trombose dienst Groningen & Dr B. van Minnen, kaakchirurg, chef de clinique UMCG
- 12.10-12.20 Discussie

- 12.30-13.20 Lunch (Grand Café UMCG)

- 13.30-14.30 Bespreking casuïstiek. Dr A.R. Hoeksema, tandarts geriatric & verpleeghuistandarts & Dr A. Visser, tandarts geriatric en tandarts MFP

- 14.30-14.40 Kleine Pauze

- 14.40-15.45 Voordracht II – Drs E.E. Feenstra, ethicus, UMCG.

- 15.45-16.00 Pauze

- 16.00-17.00 Vervolg Voordracht II en groeps discussie ethische aspecten.

- 17.00-17.15 Afronding / discussie

- 17.15-17.45 Borrel en gezellig napraten in Grand Cafe (naast de hoofdingang UMCG)

Locaties

UMCG, Panoramazaal (4^e etage)

Voordracht I

Bloed / extracties/ kleine kaakchirurgische ingrepen bij de gecompromitteerde ouderen. Bloedstolling & bloedverdunners. Het ACTA protocol; extraheren bij ontstolde patiënten. Extraheren zonder röntgenfoto: risicomanagement. Endocarditis profylaxe. Richtlijnen. Verwijzen naar de kaakchirurg. Acute medische problemen in de tandheelkundige setting.

Voordracht II

Verschuiving in de zorg voor ouderen. Tandheelkundige zorg voor de thuiswonende ouderen. Zorg bij kleinschalig woning. Wat zijn de uitdagingen en hoe te organiseren? Enkele ervaringen vanuit de dagelijkse praktijk.

Voordracht III

Grenzen van de mondzorg. Wilsonbekwaam. Omgang met betrokkenen van de patiënt (wettelijk vertegenwoordigers, familie, verpleeghuisarts). Omgang met regels en richtlijnen in de thuiszorg en het verpleeghuis. Keuzes maken en verantwoorden. Beslismodellen aan de hand van casuïstiek.

MASTERCLASS – dag 5

Datum: vrijdag 1 november 2019

Thema's

Sedatie – Narcose en sedatie bij geriatrische patiënten.

Workshops

I (Beginnende) dementie leren herkennen en mee om leren gaan in de praktijk waar u geconfronteerd wordt met dementerende thuiswonende ouderen.

II. Een schone mond voor iedereen? Organisatie mondgezondheidszorg in verpleeghuizen en zorginstellingen.

III. Gedrag / omgaan met agressie en oncoöperativiteit bij demente ouderen

Programma

09.30-10.00 Ontvangst (Panoramazaal)

10.00-12.00 Voordracht I drs C.R.M. Barends, anesthesioloog, voorzitter van de sedatiecommissie UMCG.

12.00-13.00 Lunch (Grand Café UMCG)

13.00-13.15 Explicatie middagprogramma. Indeling groepen

13.15-15.00 Workshop I (Wycher van den Bremen en Ina Holtrop) / Workshop II (Mw D. Masman-Kappert) / Workshop III (L. Wolthers)

15.00-15.30 Pauze en wisselen groepen

15.30-17.15 Workshop I (Wycher van den Bremen en Ina Holtrop) / Workshop II (Mw D. Masman-Kappert) / Workshop III (L. Wolthers)

17.15-17.45 Einddiscussie, eindevaluatie en uitreiking certificaten

17.45 Borrel en gezellig napraten.

Locatie

UMCG, Panoramazaal (4^e etage) en Onderwijscentrum (2^e etage)

Voordracht I

Medicamenteuze sedatie, (contra)indicaties. De (on)mogelijkheden om oncoöperatieve ouderen te sederen dan wel onder anesthesie te behandelen. Risico's en gevolgen. Hoe werken anesthesisten als het gaat om medisch gecompromitteerde ouderen. Verwijzing en samenwerking met de anesthesist.

Workshop I

Interactief optreden van Ina Holtrop en Wycher van den Bremen met hun Theater van Verheldering. Wycher en Ina spelen gedragssituaties uit de praktijk van tandheelkunde-geriatrie en gaan daarover in gesprek met de deelnemers. De deelnemers kunnen ook zelf situaties inbrengen, en zij zullen u als deelnemer daartoe uitnodigen.

Workshop II

Mondzorg in de algemene praktijk, thuis situatie en verpleeghuis. Gevolgen wanneer het poetsen zelf niet meer lukt. Communicatie over en weer algemene gezondheid. Behandeling en interventie mogelijkheden tandartsen. Preventie, ondersteuning. Mogelijkheden, wenselijkheid en organisatie van Tandheelkundige taakdelegatie (mondhygiënist, verzorgenden, mantelzorgers, familie).

Workshop III

Training 'omgaan met agressie en lastig gedrag'. Hierbij horen ook fysieke oefeningen. Bijvoorbeeld hoe maak ik mezelf los als een dementerende ouderen mij stevig vastpakt. Ook is inbreng van eigen ervaringen mogelijk.